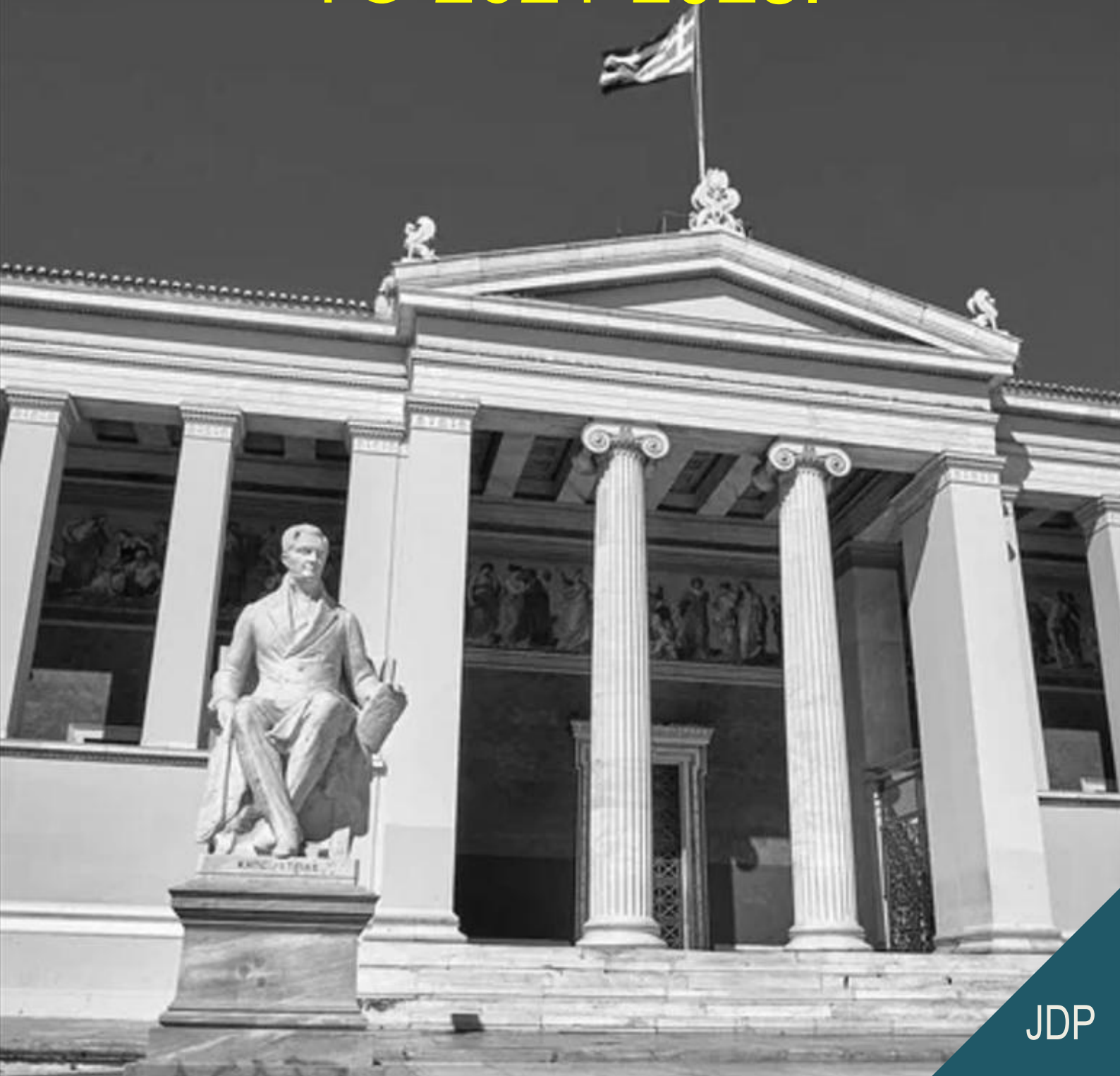


WEBOMETRICS: ΣΕ ΠΤΩΤΙΚΗ ΤΡΟΧΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΤΟ 2021-2023.



WEBOMETRICS: Σε πρωτική τροχιά τα ελληνικά Πανεπιστήμια το 2021-2023.

John D. Pappas

Το 2023, υπάρχουν **καλά** νέα αλλά και **ανησυχητικά** νέα για τις ακαδημαϊκές επιδόσεις τής χώρας μας και την παγκόσμια κατάταξη των πανεπιστημίων μας.

Τα καλά νέα: 31^η θέση παγκοσμίως

Τα **καλά** ακαδημαϊκά νέα για την χώρα μας έχουν ήδη δημοσιευθεί σε διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης (**ONE VOICE, PARALLAXI, THESTIVAL** κ.τ.λ.): Η Ελλάδα είναι η ακαδημαϊκά κορυφαία χώρα στα Βαλκάνια και τη Ν.Α. Ευρώπη, και όχι μόνον.

Ειδικότερα, η Ελλάδα κατέχει την **31^η θέση** στην **παγκόσμια ακαδημαϊκή κατάταξη 213** χωρών με βάση την παγκόσμια κατάταξη των ΑΕΙ τους από την Webometrics το 2021-2023 (ΠΙΝΑΚΑΣ 1).¹ Σε αυτήν την κατάταξη, η Ελλάδα (31^η) υπερέρχει από **όλες** τις χώρες των **Βαλκανίων** και της **Ν.Α. Ευρώπης**, ενώ κατέχει επίζηλη θέση στον ευρύτερο χώρο τής **Ανατολικής Ευρώπης** και της **Ανατολικής Μεσογείου**.²

¹ Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 1 (σελ. 4), με τίτλο “Countries arranged by number of Universities in Top Ranks” (Χώρες παρατιθέμενες κατ' αριθμό Πανεπιστημίων τους σε Κορυφαίες Κατηγορίες), αναλύει την παγκόσμια ακαδημαϊκή κατάταξη **69** χωρών, εκάστη των οποίων έχει τουλάχιστον ένα ΑΕΙ που κατετάσσετο στα κορυφαία χίλια (1.000) ΑΕΙ παγκοσμίως τον Ιανουάριο 2023. Ο **πλήρης** (5σέλιδος) πίνακας με την ακαδημαϊκή κατάταξη **185** χωρών, που εκάστη έχει τουλάχιστον ένα ΑΕΙ που κατετάσσετο στα κορυφαία δέκα χιλιάδες (10.000) ΑΕΙ παγκοσμίως κατά τον ίδιο μήνα (Ιανουάριο 2023), με σχετικές επεξηγήσεις και πηγές δεδομένων, [εδώ](#).

² Σύμφωνα με την Webometrics, η Ελλάδα (31^η) υπερέρχει ακαδημαϊκά από **όλες** τις χώρες των ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ και της Ν.Α. ΕΥΡΩΠΗΣ, ήτοι τις **Σερβία** (42^η), **Σλοβενία** (44^η), **Τουρκία** (45^η), **Ρουμανία** (49^η), **Κροατία** (65^η), **Βουλγαρία** (76^η), **Βοσνία-Ερζεγοβίνη** (84^η), **Βόρεια Μακεδονία** (100^η), **Αλβανία** (102^η) και **Μαυροβούνιο** (132^ο). Επιπλέον, η Ελλάδα διακρίνεται ακαδημαϊκά στον ευρύτερο χώρο τής ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ **Ευρώπης**, όπου κατατάσσεται δεύτερη μετά την **Ρωσία** (30^η), ξεπερνώντας κατά πολύ τις **Πολωνία** (35^η), **Τσεχία** (37^η), **Ουγγαρία** (40^η), **Εσθονία** (43^η), **Σλοβακία** (56^η),

Είναι δε αξιοσημείωτο ότι σε παγκόσμιο επίπεδο η ακαδημαϊκή κατάταξη της Ελλάδος (31^η) είναι πολύ καλύτερη από την οικονομική της κατάταξη (55^η) βάσει του μεγέθους τού τιμαριθμικά προσαρμοσμένου ακαθάριστου εθνικού προϊόντος της (GNP-PPP) [ΠΙΝΑΚΑΣ 1, στήλες «D» και «O»].

Επί πλέον, η Ελλάδα κατόρθωσε να **σταθεροποιηθεί** σε αυτήν την διακεκριμένη θέση (31^η) στην παγκόσμια ακαδημαϊκή κατάταξη το 2021-2023, ενώ κατά την ίδια περίοδο άλλες οικονομικά ισχυρές και ακαδημαϊκά διακεκριμένες χώρες διολίσθησαν στην παγκόσμια ακαδημαϊκή τους κατάταξη, όπως π.χ. οι εξής: **Γαλλία** (-1 θέση), **Γερμανία**, **Σουηδία**, **Ιταλία**, **Ισπανία** και **Νέα Ζηλανδία** (-2 θέσεις εκάστη), **Βέλγιο** (-3 θέσεις) και **Νορβηγία** (-5 θέσεις) [ΠΙΝΑΚΑΣ 1, στήλη «C»].

Τα ανησυχητικά νέα: «αρνητική προοπτική»

Εν τούτοις, η Ελλάδα παραμένει μεν σε αυτή την σημαίνουσα³ παγκόσμια θέση (31^η) το 2021-2023, αλλά με «**αρνητική προοπτική**», διότι **ΟΛΑ** τα (9) παγκοσμίως διακεκριμένα ελληνικά ΑΕΙ—τα τουλάχιστον άπαξ καταταχθέντα στα κορυφαία 1.000 κορυφαία Πανεπιστήμια στον Κόσμο από την Webometrics κατά την τελευταία δεκαετία—ακολούθησαν μια καθοδική τροχιά όσον αφορά στην παγκόσμια διαβάθμισή τους από την Webometrics κατά την ίδια περίοδο αξιολόγησης 2021-2023 (ΠΙΝΑΚΑΣ 2).

Λευκορωσία (58^η), **Λιθουανία** (61^η), **Ουκρανία** (70^η), **Λετονία** (89^η), **Γεωργία** (91^η), **Μολδαβία** (109^η) και **Αρμενία** (110^η). Στον δε χώρο τής ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ, μόνον το **Ισραήλ** (17^ο) υπερέρχει ακαδημαϊκά τής Ελλάδος (31^η), η οποία υπερτερεί έναντι όλων των άλλων χωρών τής ανατολικής Μεσογείου, ήτοι των: **Τουρκία** (45^η), **Αίγυπτος** (47^η), **Λίβανος** (59^η), **Κύπρος** (62^η), **Παλαιστίνη** (79^η), **Λιβύη** (90^η) και **Συρία** (97^η).

³ Η διακεκριμένη θέση (31^η) της Ελλάδος στον ευρύτερο γεωακαδημαϊκό της χώρο, από την Πολωνία μέχρι την Αίγυπτο και από την Γεωργία μέχρι την Λιβύη, όπου η Ελλάδα υπερέρχει ακαδημαϊκά από τις παραπάνω **29** χώρες (υποσημείωση 2), καταδεικνύει τις τεράστιες δυνατότητες που έχει ως χώρα να αναδειχθεί σε διεθνή κόμβο πανεπιστημιακών σπουδών (international education hub) για φοιτητές από αυτήν την γεωακαδημαϊκή περιοχή (ανατολική και Ν.Α. Ευρώπη και ανατολική Μεσόγειο), της οποίας ο συνολικός πληθυσμός ξεπερνά τα **526 εκατομμύρια**.

Αναδημοσίευση στο sep4u.gr

Countries arranged by Number of Universities in Top Ranks

TABLE 1

WORLD RANK				COUNTRY	NUMBER OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS (HEIs)								Academic cohesion (N = L / M)	GDP - PPP (billions of current international \$)
ACADEMIC			ECONOMIC (by GDP-PPP in O)		world-ranked in:						TOTALS			
in year 2023	in year 2021	CHANGE in rank 2021-2023 (C = B - A)			TOP 100	101-200	201-500	501-1000	1001-5000	5001-10000	ALL in top 10000	ALL		
A	B	C			F	G	H	I	J	K	L	M		
1	1	0	2	U.S.A.	53	38	60	100	531	1605	2387	3190	74,8%	22.996,1
2	2	0	10	U.K.	8	9	25	36	63	52	193	339	56,9%	3.344,5
3	3	0	20	Australia	7	3	13	12	6	20	61	187	32,6%	1.445,8
4	4	0	15	Canada	6	4	13	9	36	84	152	387	39,3%	1.992,0
5	5	0	1	China	5	8	32	61	465	219	790	2581	30,6%	27.312,5
6	6	0	27	Netherlands	4	2	5	2	16	21	50	128	39,1%	1.118,1
7	7	0	37	Switzerland	3	2	2	1	17	18	43	103	41,7%	672,5
8	9	1	46	Hong Kong	3	1	0	3	3	4	14	21	66,7%	488,5
9	11	2	38	Singapore	2	0	0	2	7	14	25	45	55,6%	635,3
10	8	-2	5	Germany	1	8	27	21	68	106	231	484	47,7%	4.815,5
11	12	1	52	Denmark	1	2	3	4	3	4	17	81	21,0%	378,6
12	14	2	4	Japan	1	1	10	9	179	210	410	998	41,1%	5.396,8
13	10	-3	36	Belgium	1	1	5	1	7	10	25	145	17,2%	682,9
14	20	6	14	Republic of Korea	1	0	7	15	74	42	139	374	37,2%	2.444,6
15	15	0	8	Brazil	1	0	5	12	173	154	345	1292	26,7%	3.435,9
16	16	0	59	Finland	1	0	5	3	7	20	36	42	85,7%	304,8
17	21	4	51	Israel	1	0	4	2	15	23	45	54	83,3%	409,4
18	13	-5	50	Norway	1	0	3	4	18	4	30	47	63,8%	428,3
19	17	-2	39	Sweden	0	6	3	1	20	4	34	46	73,9%	617,9
20	18	-2	11	Italy	0	5	13	23	21	42	104	289	36,0%	2.713,3
21	19	-2	16	Spain	0	3	14	21	45	31	114	279	40,9%	1.929,8
22	22	0	53	Portugal	0	2	2	2	33	20	59	113	52,2%	369,6
23	24	1	18	Taiwan	0	1	2	8	68	32	111	164	67,7%	1.498,1
24	25	1	45	Austria	0	1	2	7	16	19	45	84	53,6%	523,3
25	23	-2	64	New Zealand	0	1	2	3	7	7	20	54	37,0%	237,8
26	29	3	44	Ireland	0	1	1	2	14	13	31	66	47,0%	535,3
27	26	-1	13	Mexico	0	1	0	4	58	48	111	1156	9,6%	2.569,2
28	27	-1	9	France	0	0	11	22	116	80	229	627	36,5%	3.424,2
29	28	-1	32	South Africa	0	0	4	4	15	4	27	123	22,0%	868,6
30	30	0	6	Russian Federation	0	0	3	11	119	164	297	1042	28,5%	4.793,5
31	31	0	55	Greece	0	0	3	4	19	8	34	67	50,7%	333,7
32	35	3	31	Malaysia	0	0	3	3	43	14	63	367	17,2%	971,3
33	32	-1	17	Saudi Arabia	0	0	3	2	34	14	53	69	76,8%	1.751,2
34	34	0	19	Iran (Islamic Rep. of)	0	0	2	10	116	29	157	457	34,4%	1.449,3
35	33	-2	21	Poland	0	0	2	10	62	28	102	386	26,4%	1.428,2
36	45	9	23	Thailand	0	0	2	5	32	61	100	193	51,8%	1.343,3
37	36	-1	47	Czech Republic	0	0	2	2	17	8	29	68	42,6%	473,7
38	37	-1	41	Chile	0	0	2	1	38	11	52	131	39,7%	559,2
39	44	5	3	India	0	0	1	14	286	347	648	5420	12,0%	10.193,6
40	40	0	54	Hungary	0	0	1	5	10	6	22	72	30,6%	356,9
41	38	-3	29	Argentina	0	0	1	2	42	37	82	145	56,6%	1.083,4
42	41	-1	79	Serbia	0	0	1	1	5	11	18	94	19,1%	147,0
43	42	-1	108	Estonia	0	0	1	0	4	2	7	31	22,6%	56,1
44	43	-1	93	Slovenia	0	0	1	0	3	2	6	55	10,9%	91,9
45	39	-6	12	Turkey	0	0	0	8	126	35	169	209	80,9%	2.605,7
46	47	1	7	Indonesia	0	0	0	4	67	261	332	3381	9,8%	3.566,3
47	46	-1	22	Egypt	0	0	0	4	42	11	57	78	73,1%	1.388,3
48	51	3	24	Pakistan	0	0	0	2	68	44	114	362	31,5%	1.330,1
49	48	-1	35	Romania	0	0	0	2	35	13	50	102	49,0%	685,8
50	50	0	34	United Arab Emirates	0	0	0	2	20	17	39	74	52,7%	717,5
51	49	-2	89	Jordan	0	0	0	2	19	7	28	37	75,7%	113,0
52	52	0	33	Colombia	0	0	0	1	58	67	126	297	42,4%	866,5
53	69	16	28	Bangladesh	0	0	0	1	41	33	75	170	44,1%	1.099,8
54	53	-1	26	Viet Nam	0	0	0	1	24	47	72	184	39,1%	1.138,0
55	74	19	48	Peru	0	0	0	1	22	44	67	134	50,0%	463,5
56	55	-1	72	Slovakia	0	0	0	1	15	4	20	36	55,6%	179,8
57	81	24	30	Philippines	0	0	0	1	11	61	73	365	20,0%	1.012,7
58	56	-2	68	Belarus	0	0	0	1	9	24	34	57	59,6%	202,7
59	58	-1	96	Lebanon	0	0	0	1	8	6	15	47	31,9%	79,7
60	57	-3	42	Kazakhstan	0	0	0	1	7	14	22	129	17,1%	545,0
61	59	-2	85	Lithuania	0	0	0	1	7	5	13	41	31,7%	119,3
62	60	-2	123	Cyprus	0	0	0	1	7	0	8	38	21,1%	39,7
63	62	-1	86	Puerto Rico	0	0	0	1	5	8	14	37	37,8%	117,0
64	63	-1	62	Qatar	0	0	0	1	5	6	12	17	70,6%	274,2
65	61	-4	82	Croatia	0	0	0	1	5	5	11	47	23,4%	133,8
66	64	-2	111	Macao	0	0	0	1	3	4	8	11	72,7%	48,9
67	65	-2	143	Iceland	0	0	0	1	2	1	4	11	36,4%	21,5
68	67	-1	94	Luxembourg	0	0	0	1	0	2	3	5	60,0%	86,1
69	66	-3	142	Malta	0	0	0	1	0	0	1	9	11,1%	25,2

DATA SOURCE: Webometrics, January 2023 and July 2021 editions; The World Bank (2021 data)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Παγκόσμια κατάταξη ελληνικών ΑΕΙ το 2021-2023 από την WEBOMETRICS

TABLE 2

ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ A	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ		ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΑΠΟ ΤΗΝ WEBOMETRICS					Διαφορά από 1/2021 έως 7/2023 (D - H)
	ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΟΝ Ιαν. 2023 (στήλη H)	ΕΠΩΝΥΜΙΑ [κατά σειρά ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ του Πανεπιστημίου από την WEBOMETRICS τον Ιαν. 2023 (στήλη H)]	ΧΡΟΝΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ					
			2021		2022		2023	
			Ιαν. D	Ιούλ. E	Ιαν. F	Ιούλ. G	Ιαν. H	
A (Πανεπιστήμια συμπεριληφθέντα τουλάχιστον άπαξ στα 1.000 κορυφαία πανεπιστήμια στον Κόσμο από την Webometrics στη δεκαετία 2013-2023)	1	Aristotle University of Thessaloniki	207	249	262	261	262	-55
	2	National & Kapodistrian University of Athens	182	224	257	251	272	-90
	3	National Technical University of Athens	331	370	384	408	425	-94
	4	University of Patras	536	539	587	587	589	-53
	5	University of Ioannina	584	625	704	703	707	-123
	6	University of Crete	607	635	674	691	758	-151
	7	University of Thessaly	859	837	886	939	938	-79
	8	Demokritos University of Thrace	1009	987	1080	1071	1075	-66
	9	University of the Aegean	981	992	1082	1050	1941	-960
B (Πανεπιστήμια μη συμπεριληφθέντα, έστω άπαξ, στα 1.000 κορυφαία πανεπιστήμια στον Κόσμο από την Webometrics στη δεκαετία 2013-2023)	10	Harokopio University of Athens	1048	1041	1093	1139	1151	-103
	11	Athens University of Economics & Business	1270	1211	1330	1413	1360	-90
	12	Technical University of Crete	1315	1266	1445	1488	1472	-157
	13	University of Piraeus	1405	1344	1487	1544	1520	-115
	14	Agricultural University of Athens	1554	1445	1573	1548	1536	18
	15	Hellenic Open University	1299	1329	1417	1621	1617	-318
	16	International Hellenic University	2608	2379	2722	1837	1674	934
	17	University of West Attica	2205	1956	2149	1986	1901	304
	18	University of Macedonia	1580	1626	1784	1814	1914	-334
	19	University of Peloponnese	2192	2055	2280	2210	2161	31
	20	Ionian University	2157	2185	2401	2394	2371	-214
	21	University of Western Macedonia	2365	2204	2454	2413	2376	-11
	22	Panteion University of Pol. & Soc. Sciences	2435	2390	2705	2802	2856	-421
	23	Hellenic Mediterranean University	2791	2440	2947	3216	3114	-323

SOURCE: Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), "Webometrics Ranking of World Universities" ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Σαρωτική υποβάθμιση των ελληνικών ΑΕΙ

Συγκεκριμένα, κατά την τριετία 2021-2023 (ΠΙΝΑΚΑΣ 2), το **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης** (ΑΠΘ) υποβαθμίσθηκε από την Webometrics κατά **-55** θέσεις (από την 207^η θέση το Ιανουάριο 2021 στη 262^η θέση τον Ιανουάριο 2023). Παρομοίως υποβαθμίσθηκε το **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών** (ΕΚΠΑ) κατά **-90** θέσεις (από την 182^η στη 272^η), το **Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο** (ΕΜΠ) κατά **-94** θέσεις (από την 331^η στην 425^η), το **Πανεπιστήμιο Πατρών** κατά **-53** θέσεις (από την 536^η στην 589^η), το **Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων** κατά **-123** θέσεις (από την 584^η στην 707^η), το **Πανεπιστήμιο Κρήτης** κατά **-151** θέσεις (από την 607^η στην 758^η), το **Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας** κατά **-79** θέσεις (από την 859^η στην 938^η), το **Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης** (ΔΠΘ) κατά **-66** θέσεις (από την 1009^η στη 1075^η), το δε **Πανεπιστήμιο Αιγαίου** υπέστη δραστική υποβάθμιση κατ' αυτή την τριετία κατά **-960** θέσεις (από την 981^η στη 1941^η).

Παρόμοια σαρωτική υποβάθμιση⁴ υπέστησαν το 2021-2023 και τα περισσότερα⁵ από τα υπόλοιπα Ελληνικά πανεπιστήμια—δηλαδή αυτά που δεν κατετάχθησαν, έστω άπαξ, στα κορυφαία 1.000 κορυφαία Πανεπιστήμια στον Κόσμο από την Webometrics κατά την τελευταία δεκαετία—όπως το **Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο** κατά **-103** θέσεις (από την 1048^η στη 1151^η), το **Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών** κατά **-90** θέσεις (από την 1270^η στη 1360^η), το **Πολυτεχνείο Κρήτης** κατά **-157** θέσεις (από την 1315^η στη 1472^η), το

⁴ Η υποβάθμιση των ελληνικών ΑΕΙ από την Webometrics χαρακτηρίζεται ευλόγως ως «σαρωτική», δεδομένου ότι ήταν οριζόντια (καθολική), δηλαδή το 2021-2023 υποβαθμίσθηκαν **ΟΛΑ** τα (9) παγκοσμίως διακεκριμένα ελληνικά πανεπιστήμια, όπως επίσης και τα περισσότερα από τα υπόλοιπα Ελληνικά πανεπιστήμια.

⁵ Συγκριτικά ελάχιστα ήσαν τα ελληνικά ΑΕΙ—που και αυτά συγκαταλέγονται στη «**B**» κατηγορία της παγκόσμιας κατάταξης, ως ουδέποτε καταταχθέντα, έστω άπαξ, στα κορυφαία 1.000 κορυφαία Πανεπιστήμια στον Κόσμο από την Webometrics κατά την τελευταία δεκαετία—που βελτίωσαν την θέση τους στην παγκόσμια ακαδημαϊκή κατάταξη το 2021-2023, ήτοι μόνον τα εξής τέσσερα (ΠΙΝΑΚΑΣ 2): το **Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών** (ΓΠΑ) κατά **+18** θέσεις (από την 1554^η στη 1536^η), το **Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος** (ΔΙΠΑΕ) κατά **+934** θέσεις (από την 2608^η στη 1674^η), το **Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής** κατά **+304** θέσεις (από την 2205^η στη 1901^η), και το **Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου** κατά **+31** θέσεις (από την 2192^η στη 2161^η).

Πανεπιστήμιο Πειραιώς κατά **-115** θέσεις (από την 1405^η στη 1520^η), το **Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας** κατά **-11** θέσεις (από την 2365^η στη 2376^η), ενώ δραστικές ήσαν οι υποβαθμίσεις τού **Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ)** κατά **-318** θέσεις (από την 1299^η στη 1617^η), του **Πανεπιστημίου Μακεδονίας** κατά **-334** θέσεις (από την 1580^η στη 1914^η), του **Ιονίου Πανεπιστημίου** κατά **-214** θέσεις (από την 2157^η στη 2371^η), του **Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών Πολιτικών Επιστημών** κατά **-421** θέσεις (από την 2435^η στη 2855^η), και του **Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΜΕΠΑ)** κατά **-323** θέσεις (από την 2791^η στην 3114^η).

Εθνικό διακύβευμα

Τα παραπάνω ευρήματα (ΠΙΝΑΚΕΣ 1-2), που προκύπτουν από αριθμητικά δεδομένα παγκόσμιας αξιολόγησης από την Webometrics με **αντικειμενικά** κριτήρια, έχουν βαρύνουσα σημασία, λόγω τού αυξανόμενου κύρους τής Webometrics στην ακαδημαϊκή κοινότητα κατά τα τελευταία χρόνια.

Ενδεικτικά, στην από 5-8-2022 επίσημη **ανακοίνωση** του ΕΚΠΑ, υπογεγραμμένη από τον **Πρύτανη Θάνο Δημόπουλο**, επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη παγκόσμια κατάταξη (*Webometrics Ranking of World Universities*), που καταρτίζεται από το *Cybermetrics Lab* του Ισπανικού Εθνικού Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών (*Higher Council for Scientific Research – CSIC*)—του κορυφαίου δημόσιου ερευνητικού ιδρύματος της Ισπανίας—“*θεωρείται από τους πλέον έγκυρους πίνακες κατάταξης παγκοσμίως διότι στηρίζεται σε στοιχεία άμεσα επαληθεύσιμα στο διαδίκτυο, και όχι σε δείκτες που στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια και «έρευνες γνώμης» οι οποίοι διακατέχονται σε κάποιες περιπτώσεις από μεροληψία ή υποκειμενισμό* [Οι έντονοι χαρακτήρες είναι του Πρυτάνεως]. *Βασική αρχή τής συγκεκριμένης κατάταξης είναι ότι στη σημερινή εποχή η πλειονότητα των σημαντικότερων δραστηριοτήτων ενός ακαδημαϊκού ιδρύματος πρέπει να ανακλάται στον παγκόσμιο ιστό.*”⁶ Αντίστοιχες είναι οι επισημάνσεις σε δελτία τύπου και ανακοινώσεις και άλλων ελληνικών Πανεπιστημίων.⁷

⁶ Ειδικότερα, όπως επισημαίνει και ο **Πρύτανης Θάνος Δημόπουλος** στην ως άνω ανακοίνωση του ΕΚΠΑ, τα πανεπιστήμια κατατάσσονται από την Webometrics “*με κριτήρια τα οποία αφορούν κυρίως στην παρουσία και στη δημοτικότητα τους στον παγκόσμιο ιστό, την*

Επομένως το Υπουργείο Παιδείας και τα ελληνικά Α.Ε.Ι., πρέπει να ενσκήψουν άμεσα και επισταμένως στο φαινόμενο των **σαρωτικών** υποβαθμίσεων των Πανεπιστημίων μας από την Webometrics κατά την τελευταία τριετία—κατά μέσο όρο, τα ελληνικά ΑΕΙ υποβαθμίστηκαν κατά **-107** θέσεις ή ισοδυνάμως κατά **-14,9%** έκαστο (κατά μ.ο.) το 2021-2023—διότι διακυβεύεται η σημερινή γενική (31^η) θέση τής χώρας στην παγκόσμια ακαδημαϊκή κατάταξη χωρών: Εάν η αρνητική δυναμική τής αξιολόγησης των Πανεπιστημίων μας από την Webometrics συνεχιστεί, τότε σχετικά σύντομα αυτή η θέση (31^η) θα καταστεί

επίδραση του ερευνητικού τους έργου όπως αυτή αποτυπώνεται στο συνολικό αριθμό ετεροαναφορών των άρθρων και των δημοσιεύσεων των καθηγητών και των ερευνητών τους αλλά και στο ποσοστό των δημοσιεύσεων τους που βρίσκεται στο 10% των πλέον «διαβασμένων» και σημαντικών δημοσιεύσεων παγκοσμίως. ” Συγκεκριμένα, η κατάταξη κάθε Πανεπιστημίου από την Webometrics βασίζεται στα εξής τρία κριτήρια:

*“1. **Απήχηση – Ορατότητα (Visibility) 50%**: Η ποιότητα του περιεχομένου αξιολογείται από τη δημοτικότητά του, δηλαδή από τον αριθμό των εξωτερικών δικτύων (υποδικτύων) που συνδέονται με τις ιστοσελίδες τού ιδρύματος (κανονικοποιείται και στη συνέχεια επιλέγεται η μέγιστη τιμή). Η δημοτικότητα του περιεχομένου θεωρείται ότι αναγνωρίζει την αξία τού ιδρύματος, την ακαδημαϊκή του επίδοση, την αξία και τη χρησιμότητα της δημοσιευμένης πληροφορίας ή υπηρεσίας που παρέχει το ίδρυμα.*

*2. **Ανοιχτό Επιστημονικό Περιεχόμενο (Transparency or Openness) 10%**. Αξιολογείται η συμμετοχή τού ιδρύματος στα ανοιχτά επιστημονικά πρότυπα του παγκόσμιου ιστού μέσω του πλήθους των εγγράφων που καταλογογραφούνται στο Google Scholar και τον αριθμό των ετεροαναφορών σε αυτά. Πρακτικά η μελέτη των ετεροαναφορών θεωρείται το εγκυρότερο κριτήριο αποτίμησης του επιστημονικού – ερευνητικού έργου ενός Πανεπιστημίου. Ο αριθμός ετεροαναφορών και κατά συνέπεια η βαθμολογία τού κάθε Πανεπιστημίου υπολογίζεται από το άθροισμα των ετεροαναφορών των πρώτων 210 προφίλ Καθηγητών και Ερευνητών τού Πανεπιστημίου μείον τις ετεροαναφορές των είκοσι πρώτων προφίλ. [Οι έντονοι χαρακτήρες είναι του Πρυτάνεως.]*

*3. **Αριστεία (Excellence or Scholar) 40%**. Ποσοστό των δημοσιεύσεων του ιδρύματος στο 10% των περισσότερο αναφερόμενων δημοσιεύσεων σε κάθε επιστημονικό πεδίο. Ο δείκτης αυτός προέρχεται από τη SCImago και περιλαμβάνει στοιχεία τής πενταετίας 2017-2021 σε 27 διαφορετικά επιστημονικά πεδία. ”*

¶ Επί παραδείγματι, όσον αφορά στη θετική απήχηση και το αυξανόμενο κύρος που έχει η Webometrics στα ελληνικά ΑΕΙ, ιδέ σχετικές **ιστοσελίδες** στα sites του **ΕΚΠΑ**, του **ΑΠΘ**, του **Πανεπιστημίου Πατρών**, του **Πανεπιστημίου Κρήτης** του **Πανεπιστημίου Ιωαννίνων**, κ.ο.κ., όπως επίσης και αντίστοιχες **ανακοινώσεις** και **δελτία τύπου** τού **ΕΚΠΑ**, του **ΑΠΘ**, του **Πανεπιστημίου Ιωαννίνων**, κ.ο.κ.

μη βιώσιμη και η Ελλάδα θα υποβαθμισθεί και κατά πάσα πιθανότητα θα υποβαθμισθεί δραστικά.⁸

Αυτό που επ' ουδενί πρέπει να γίνει είναι το Υπουργείο Παιδείας και τα ελληνικά ΑΕΙ να επαφθούν στις δάφνες τού παρόντος. Διότι, ναι μεν η σημερινή διακεκριμένη θέση (31^η) της Ελλάδος στην παγκόσμια ακαδημαϊκή κατάταξη είναι ιδιαίτερα τιμητική για την πανεπιστημιακή μας κοινότητα και πηγή εθνικής υπερηφανείας και διεθνούς κύρους τής χώρας, πλην όμως η παγκόσμια κατάταξη από την Webometrics έχει δυναμικό χαρακτήρα και οι ακαδημαϊκές διαβαθμίσεις ΑΕΙ και κατά συνακολουθία χωρών υπόκεινται σε αλλαγές **ανά εξάμηνο**. Σε αυτό το πλαίσιο έχει μεγάλη πρακτική σημασία η ρήση τού Δημοσθένους ότι «πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξει τάγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι» (πολλές φορές θεωρείται ότι το να διαφυλάξουμε τα αγαθά είναι δυσκολότερο από το να τα αποκτήσουμε).

Τί πήγε στραβά;

Από τα παραπάνω δεδομένα τής Webometrics, ανακύπτει το εύλογο ερώτημα: Πώς εξηγείται η σαρωτική υποβάθμιση των ελληνικών Πανεπιστημίων το 2021-2023, η οποία μάλιστα εάν συνεχισθεί με τον ίδιο ρυθμό θα επιφέρει και την γενική ακαδημαϊκή υποβάθμιση της Ελλάδος ως χώρας στο εγγύς μέλλον; Τί πήγε στραβά με τα ελληνικά Πανεπιστήμια το 2021-2023;

Προφανώς, η σαρωτική υποβάθμιση των ελληνικών ΑΕΙ κατά την τελευταία ζετία ταυτίζεται χρονικά με την περίοδο διαβούλευσης και θεσμοθέτησης της

⁸ Ως θεωρητικό (περιπτωσιολογικό) παράδειγμα, εάν το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο υποβαθμισθεί περαιτέρω κατά **-76** θέσεις, από την 425^η θέση, όπου είναι σήμερα (Μάιο 2023), στην 501^η θέση στο εγγύς μέλλον—*ceteris paribus*, χωρίς δηλαδή να επισυμβούν άλλες μείζονες αλλαγές στις αξιολογήσεις τής Webometrics—τότε η Ελλάδα θα υποβαθμισθεί ακαδημαϊκά ως χώρα κατά **-5** θέσεις, από την 31^η θέση στην 36^η θέση τής παγκόσμιας κατάταξης, εμφανιζόμενη τότε ως ακαδημαϊκά υποδεέστερη της Μαλαισίας, της Σαουδικής Αραβίας, του Ιράν, της Πολωνίας και της Ταϊλάνδης, που προς το παρόν κατατάσσονται στις θέσεις 32, 33, 34, 35 και 36 αντίστοιχα (ΠΙΝΑΚΑΣ 1).

«μεταρρύθμισης Κεραμέως»⁹ στην ανώτατη παιδεία, ένεκα της οποίας ενδέχεται ορισμένα τουλάχιστον από τα ελληνικά ΑΕΙ να έχασαν τον «ρυθμό» τους, τουλάχιστον προσωρινά, ήτοι μέχρι να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες λειτουργίας τους. Δηλαδή, από αυτή την άποψη, η σαρωτική τους υποβάθμιση το 2021-2023 οφείλεται στο ότι διανύουν μια προσωρινή μεταβατική περίοδο αναπροσαρμογής και αναδιοργάνωσης. Από μια άλλη άποψη όμως, αυτή η σαρωτική υποβάθμιση συνιστά αποχρώσα ένδειξη ότι η εν λόγω μεταρρύθμιση απέτυχε ήδη από τα αρχικά στάδια εφαρμογής της.

Το ποία από τις δύο απόψεις είναι ορθή—το εάν δηλαδή αυτή η σαρωτική υποβάθμιση είναι μεταβατικό (προσωρινό) φαινόμενο ή απεναντίας ένδειξη (μόνιμης) αποτυχίας τής εν λόγω μεταρρύθμισης—θα το μάθουμε σχετικά σύντομα, σε μερικούς μήνες, τον Ιούλιο 2023 και τον Ιανουάριο 2024, οπότε η Webometrics θα διενεργήσει τις επόμενες δύο αξιολογήσεις των ελληνικών Πανεπιστημίων. Τότε θα γνωρίζουμε εάν η Ελλάδα θα διατηρήσει (ή και σφυρηλατήσει), ή απεναντίας θα απωλέσει, το προς το παρόν υφιστάμενο **ακαδημαϊκό συγκριτικό πλεονέκτημά** της—ήτοι κατά πολύ υψηλότερη παγκόσμια ακαδημαϊκή της κατάταξη από την παγκόσμια οικονομική της κατάταξη—στην υπερεθνική αγορά της διεθνούς εκπαίδευσης.¹⁰

⁹ Η μεταρρύθμιση στην ανώτατη παιδεία της Ελλάδος το 2021-2023 συμπεριλαμβάνει μεταξύ άλλων (α) «μεταβίβαση» εξουσίας στα ΑΕΙ από το Πρυτανικό Συμβούλιο και τη Σύγκλητό τους στα **Συμβούλια Διοίκησης**, με διορισμό των Πρυτάνεων από τα Συμβούλια Διοίκησης (αντί της εκλογής τους από την βάση), (β) καθιέρωση **διδάκτρων** υπέρ διδασκόντων καθηγητών σε μεταπτυχιακά προγράμματα και σε ξενόγλωσσα προπτυχιακά προγράμματα κ.τ.λ., (γ) διασύνδεση των Πανεπιστημίων με **επιχειρήσεις**, π.χ. κερδοσκοπική συμμετοχή Α.Ε.Ι. και καθηγητών τους σε εταιρείες τεχνοβλαστούς (spin-off companies), (δ) προγραμματικές συμφωνίες για κοινά εκπαιδευτικά και ερευνητικά προγράμματα ελληνικών ΑΕΙ και κορυφαίων Πανεπιστημίων των **Η.Π.Α.**, (ε) θεσμοθέτηση και λειτουργία **πανεπιστημιακής αστυνομίας**, κ.ο.κ.

¹⁰ Από οικονομική άποψη, η παγκόσμια αγορά τής διεθνούς εκπαίδευσης είναι μια δυναμικά διευρυνόμενη αγορά 7 εκατομμυρίων διεθνών φοιτητών το 2023, οι οποίοι προβλέπεται να υπερβούν τα 11 εκατομμύρια το 2030.